

УДК 343.1(477)

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Євгенія ГОВОРУН,

аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ

АНОТАЦІЯ

Сформульовано проблематику визначення чинних строків досудового розслідування в Україні та вказано на міжнародно-правові стандарти такої регламентації. Проаналізовано практику закріплення строків досудового розслідування в деяких країнах Європи та країнах пострадянського простору. Виокремлено форми регламентації строків досудового розслідування за кордоном: визначені строки досудового розслідування (зі вказівкою на початок та закінчення їх перебігу); невизначені строки досудового розслідування (відсутні часові обмеження, строки досудового розслідування, провадження залежить лише від комплексу проведених слідчих дій та від самого процесу розслідування); визначені «за умови» (залежать від набуття конкретною особою статусу підозрюваного, допиту такої особи, затримання, тощо). Запропоновано зміну регламентації строків досудового розслідування в Україні відповідно до міжнародних стандартів.

Ключові слова: строки, досудове розслідування, обчислення строків, дізнання, учасники кримінального провадження.

INTERNATIONAL LEGAL STANDARDS OF REGULATION TIMEFRAMES OF THE PRETRIAL INVESTIGATION

Yevgeniya HOVORUN,

Postgraduate Student at the Department of Criminal-Legal Disciplines
of Kharkiv National University of Internal Affairs

SUMMARY

The problems of current timeframes determinations of the pretrial investigation in Ukraine have been defined and the international legal standards of such regulation have been highlighted. The practice of timeframes fixing of pretrial investigation in some European and ex-USSR countries has been analyzed. It has been pointed out the forms of regulations of pretrial investigation abroad: fixed terms of pretrial investigation (pointing to the beginning and the end of its running), uncertain terms of pretrial investigation (with an open-ended timeframe and terms of pretrial investigation, a procedure depends only on the complex of the crime investigative measures and on the investigation process as such.) fixed “upon condition” terms (depend on gaining a suspect status by the certain person, interrogation of this person, detention of the suspect, et-cetera). It has been proposed to change the regulation of terms of pretrial investigation in Ukraine conformably to the international standards.

Key words: timeframes, pretrial investigation, calculation of timeframes, inquest, trial participant.

Постановка проблеми. Строкам досудового розслідування як однієї із гарантій дотримання прав учасників кримінального провадження приділяється дедалі більше уваги не лише в Україні, а й за кордоном. Українське кримінальне процесуальне законодавство останнім часом зазнало глобальних та кардинальних змін, не стали винятком і строки досудового розслідування. Міжнародні стандарти регламентації відрізняються від закріпленої в нашій країні норми визначення та обчислення строків досудового розслідування, отже, їх дослідження може допомогти у правильному нормативному закріпленні строків досудового розслідування та у подальшому їх дотриманні.

Актуальність теми дослідження. У зв'язку зі змінами у кримінальному процесуальному законодавстві України з питань строків досудового розслідування, які набули чинності 16.03.2018 р., відсутністю сформованої практики, актуальним є питання дослідження міжнародно-правових стандартів такої регламентації.

Стан дослідження. Питання міжнародно-правових стандартів регламентації строків досудового розслідування були предметом дослідження багатьох вчених (К.Ф. Гуценка, Л.В. Головка, С.О. Заїки, Л.М. Лобойка, В.В. Луцка, А.В. Молдована, В.І. Самаріна, Б.А. Філімонова та інших).

Незважаючи на це, враховуючи реформування кримінального процесуального законодавства України, актуаль-

ність дослідження строків досудового розслідування потребує подальшого дослідження та удосконалення.

Метою і завданням статті є аналіз практики регулювання строків досудового розслідування в окремих країнах Європи та країнах пострадянського простору, що надасть змогу виокремити проблемні питання регламентації таких строків у КПК України та запропонувати шляхи їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Ст. 219 КПК України закріплено, що строки досудового розслідування в Україні у кримінальних провадженнях обчислюються з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру та становлять шість місяців (у кримінальному провадженні щодо кримінального проступку), дванадцять місяців (у кримінальному провадженні щодо злочину невеликої або середньої тяжкості), вісімнадцять місяців (у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину). Досудове розслідування має бути закінчено: протягом одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку; протягом двох місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину [1, с. 118].

Вказана норма для України є новою, з використанням якої ще не встигла сформуватися практика розслідування, особливо у провадженнях, в яких особам не повідомлено

про підозру, має дуже спірний характер її застосування та в окремих випадках звукує права учасників кримінального провадження.

З цією метою варто звернути увагу на кримінальне процесуальне законодавство країн Європи, яке вже показало всьому світу свою ефективність та стабільність. Однак дослідження європейського досвіду не можна вважати достатнім без ознайомлення із законодавством та правозастосовною практикою тих країн, які мають з Україною спільне минуле та схожі проблеми щодо проведення досудового розслідування у межах визначених строків.

У більшості країн Європи досудове розслідування не визначається конкретними часовими обмеженнями, натомість є чітка регламентація обмежень прав осіб у таких провадженнях (обшук, затримання, зняття інформації з каналів зв'язку тощо). Водночас у низці країн пострадянського простору строки досудового розслідування закріплені законодавством, при цьому практика їх застосування викликає не менше зауважень, аніж в Україні.

Досудове розслідування в кримінальному процесі зарубіжних країн не вичерпується попереднім розслідуванням і здійснюється в найрізноманітніших формах залежно від категорій справ, від тієї чи іншої ознаки [2, с. 141]. Це може бути попереднє розслідування, дізнання, слідство, порушення кримінальної справи (переслідування), тощо.

Особливий інтерес викликає німецьке кримінальне процесуальне законодавство як одне з найстабільніших та динамічніших, зокрема цікавим є нормативне закріплення стадії досудового розслідування та її тривалості.

Взагалі попереднє розслідування у кримінальному процесі Федеративної Республіки Німеччина (далі – Німеччина) проводиться у формі дізнання, яке проводиться органами допущеними до такої діяльності [3, с. 44].

Приводом для початку кримінального переслідування є заяви про злочини, що вчинені або готуються, та скарги потерпілих, перевірку більшості з яких здійснює зазвичай поліція. Конкретного строку для перевірки заяви, скарги чи повідомлення про злочин німецький законодавець не встановлює, проте така перевірка має проводитись в якнайкоротші строки, як і все попереднє розслідування. Попереднє розслідування закінчується у тому разі, коли всі докази досліджені настільки глибоко, що у прокурора є всі підстави для прийняття рішення про внесення до суду обвинувачення чи прийняття рішення про закриття. Закриття справи можливе: із процесуальних міркувань – за наявності процесуальних перепон; із матеріально-правових причин, зокрема, якщо діяння не є злочином; із фактичних обставин у разі, коли вина обвинуваченого не доведена; з міркувань доцільності [4, с. 148–159].

Загалом КПК Німеччини як і КПК України, звісно, використовує поняття строків як імперативних вимог, при цьому стадія попереднього розслідування залежить лише від «глибокого дослідження» обставин вчиненого правопорушення та не оперує часовими обмеженнями для цієї стадії процесу.

Також із-поміж держав, де законодавець не закріпив строки розслідування, вирізняється кримінальне процесуальне законодавство Франції, демонструючи специфічні особливості проведення досудового розслідування.

Досудове розслідування у французькому кримінальному процесі здійснюється шляхом проходження кількох стадій: дізнання; попереднє розслідування, порушення кримінального переслідування. При цьому попереднє розслідування передбачено лише у справах про злочини (у справах про проступки та правопорушення – ні) та лише після стадії порушення кримінального переслідування [5, с. 146].

Л.В. Головка звертає увагу на те, що досудове розслідування у Франції поділяється на «дізнання» та «попереднє

розслідування», які є самостійними етапами кримінального переслідування в межах однієї стадії. Дізнання лише передує попередньому слідству [6, с. 7].

Стадія дізнання починається з моменту отримання або виявлення інформації про вчинений злочин і закінчується прийняттям прокурором рішення про порушення кримінального переслідування (публічного позову).

Строк попереднього слідства визначає слідчий суддя. Але якщо він протягом чотирьох місяців не справив жодної слідчої дії, то голова слідчої камери може вилучити у нього кримінальну справу і передати в слідчу камеру з метою прийняття рішення по суті. Після закінчення попереднього слідства і перевірки матеріалів кримінальної справи прокурором слідчий суддя передає справу в слідчу камеру, яка є органом попереднього слідства другої інстанції [7, с. 156–162].

Загалом досудове розслідування у Франції має на меті встановити, що злочинне діяння мало місце, його виконавця і співучасників, дані про їх особу, щоб дати змогу суду вирішити питання про вину і покарання. Цей етап може бути і досить коротким (наприклад, якщо потерпілий використовує безпосередній виклик до суду), але може тривати і кілька місяців або років, коли є необхідним спочатку провести дізнання, а потім і розслідування, щоб встановити осіб, які вчинили злочин, і зібрати докази їх вини [4, с. 316–316].

Стадія досудового розслідування в Україні дуже відмінна від концепції проведення розслідування у Франції, де розслідування залежить від комплексу слідчих дій, що дасть змогу встановити винну особу та взагалі не покладає в основу строки його проведення. Втім, і КПК України, і КПК Франції базується на дотриманні прав учасників провадження, хоча реалізацію цього принципу у кожній із країн розуміють по-своєму і дотримуються її по-своєму.

На окрему увагу заслуговує КПК Республіки Молдова (далі – Молдова), за яким за наявності ознак злочину одночасно з реєстрацією повідомлення про це починає провадження у кримінальній справі і проводить усі дії з кримінального переслідування, спрямовані на розкриття злочину і встановлення доказів, що підтверджують або заперечують його скоєння [8, с. 53–80].

Відповідно до ст. 259 КПК Молдови, кримінальне переслідування провадиться в розумний строк, що встановлюється прокурором та залежно від складності справи і поведінки учасників процесу. Встановлений строк може бути продовжений прокурором за клопотанням особи, яка проводить кримінальне переслідування [9].

Тобто КПК Молдови, на відміну від КПК України, надає виключне право прокурору встановлювати строк розслідування, натомість в Україні прокурор вправі лише продовжувати визначений законом строк (ст.ст. 294–295 КПК України).

Між тим, незважаючи на проаналізований зарубіжний досвід, варто зазначити, що кримінальне процесуальне законодавство окремих держав характеризується досить чітким встановленням строків досудового розслідування.

Досить чітко така регламентація закріплена у КПК Австрії. Попереднє розслідування в Австрії здійснюється в єдиній формі – дізнання. Звичайне дізнання здійснюється у строк 15 діб, судове (із залученням слідчого судді) – до 30 діб (ст. 147 КПК Австрії) [10]. Майже аналогічна модель дізнання закріплена в кримінально-процесуальному законодавстві Нідерландів. Досудова перевірка обставин здійснення злочину здійснюється до прийняття рішення про порушення кримінальної справи, обмежується до 7 днів і завершується направленням прокурора письмових протоколів для вирішення питання про судовий розгляд. Прокурор, прийнявши рішення про порушення криміналь-

ної справи, має право залучити слідчого суддю з метою провадження необхідних слідчих дій, тобто ускладнити процедуру допиту, або направити матеріали у суд з обвинувальним актом у разі очевидності обставин здійснення злочину [10].

Варто згадати про регламентацію строків досудового розслідування у КПК Польщі, який показав свою європейську векторність. Досудове розслідування у польському кримінальному процесі має 2 форми: слідство і дізнання, які закріплюються у чітких та імперативних нормах.

Слідство має бути закінчено у строк 3 місяців (§ 1 ст. 310 КПК Польщі). У передбачених випадках цей строк може бути продовжений прокурором, який здійснює нагляд за слідством або вищестоящий прокурор, але не більше ніж на 1 рік. В особливих випадках уповноважений вищестоящий прокурор може продовжити цей строк (§ 2 ст. 310 КПК Польщі). Дізнання проводиться лише за особливою категорією правопорушень. Строк дізнання 2 місяці можна продовжити до 3 місяців та в особливих випадках до 1 року [11].

Також законодавчо обмежених строків розслідування дотримується КПК Російської Федерації (далі – РФ). Відповідно до законодавства цієї країни (ст. 150 КПК РФ) досудове розслідування проводиться у формі попереднього слідства чи дізнання, своєю чергою, дізнання проводиться у загальному або скороченому порядку.

Ст. 162 КПК РФ визначає, що загальний строк попереднього слідства у кримінальній справі не має перевищувати 2 місяців із дня порушення кримінальної справи. До строку попереднього слідства включається час із дня порушення кримінальної справи і до дня його напряду прокуророві з обвинувальним висновком або постановою про передачу кримінальної справи до суду з метою розгляду питання про застосування примусових заходів медичного характеру або до дня винесення постанови про припинення провадження у кримінальній справі. При цьому до строку попереднього слідства не включається час на оскарження слідчим рішення прокурора, а також час, впродовж якого попереднє слідство було призупинене. Однак КПК РФ дає змогу продовжити строки попереднього слідства, до 3 місяців та до 12 місяців в особливо складних справах [10].

При цьому дещо інакше трактуються дізнання у РФ. Загалом дізнанням є спрощена форма попереднього розслідування, здійснюваного дізнавачем або слідчим у справі, по якому провадження попереднього слідства необов'язкове (п. 8 ст. 5 КПК). Сенс виділення дізнання як особливої форми розслідування полягає в тому, щоб по менш небезпечних злочинах підготовка справи до судочинства була швидшою. Дізнання проводиться впродовж 30 діб із дня порушення кримінальної справи та 15 діб у разі скороченого дізнання. За необхідності цей термін може бути продовжений прокурором до 30 діб. Тобто продовжений строк може сягати 60 діб [12].

Однак, як звертає увагу російський вчений Б.Я. Гаврилов, такі досить звужені строки розслідування не відповідають реаліям сьогодення та мають бути урегульовані відповідно до постанови Верховного суду РФ та Вищого Арбітражного суду РФ від 23.12.2010 р. № 30/64 (якою, зокрема, встановлюється строк кримінального судочинства тривалістю у 4 роки) та Федерального закону від 21.07.2014 р. № 273-ФЗ (який вказує на проведення досудового розслідування впродовж 4,5 років, у кримінальних провадженнях, в яких не встановлено особу правопорушника [13, с. 18–25].

Законодавче закріплення строків розслідування у РФ є досить схожим на закріплення строків у Білорусії, яка також є вихідцем із Союзу Радянських Соціалістичних Республік.

На відміну від нашої країни, досудове провадження у Білорусії ведеться у 2 стадіях: порушення кримінальної справи та попереднього розслідування [4, с. 590].

КПК Білорусії встановлений строк для розгляду заяви або повідомлення і прийняття по ньому рішення – 3 доби. Цей строк може бути продовжений до 10 діб. Далі цей строк може бути продовжений до 1 місяця (начальником слідчого підрозділу або прокурором), а потім і до 3 місяців (вищестоящим начальником слідчого підрозділу, вищестоящим прокурором). Попереднє слідство, відповідно до ст. 190 КПК Республіки Білорусь має бути закінчено в двомісячний строк, що обчислюється з дня порушення кримінальної справи. Цей строк може бути продовжений до трьох, а потім і до 6 місяців. Передбачається так само продовження строку попереднього розслідування, рішення про це може прийняти Генеральний прокурор Білорусії, Голова Слідчого комітету Білорусії, Голова Комітету державної безпеки Білорусії або їхні заступники [14].

У будь-якій кримінальній справі попереднє слідство має бути закінчене не пізніше ніж у двомісячний термін із дня його порушення. Спрощена процедура встановлення терміну попереднього слідства у справі, поверненій для провадження додатково попереднього розслідування, а також у зв'язку зі скасуванням постанови про його призупинення або припинення. Він, як і раніше, дорівнюватиме 1 місяцю з дня прийняття слідчим справи до свого провадження, проте для встановлення цього терміну не треба буде виносити окрему постанову [15].

Проаналізовані моделі регламентації строків досудового розслідування у країнах пострадянського простору, зокрема РФ, Білорусії, Польщі, мають багато спільних рис: стадія досудового розслідування передбачає проведення слідства і дізнання, строк їх проведення також майже збігається.

Аналогічно, з деякими відмінностями, модель проведення досудового розслідування передбачав КПК України 1960 р., проте Україна, взявши євроінтеграційний курс, докорінно змінила КПК, відповідно до якого строки розслідування обчислюються з моменту внесення відомостей до Єдиного державного реєстру досудових розслідувань. Така ситуація вплинула, насамперед, на надмірне навантаження на орган розслідування та взагалі на ефективність проведення досудового розслідування у таких провадженнях.

Одночасно в законодавстві окремих європейських країн закріплено «умови», за яких строки досудового розслідування обчислюються з моменту набуття особою статусу обвинуваченого, допиту такої особи тощо.

За таким прикладом регламентуються строки розслідування у КПК Литви. Так, за законодавством Литви розслідування треба виконувати у найкоротший термін (ст. 176 КПК Литви). Водночас ст. 215 КПК Литви визначено, що якщо протягом 6 місяців із моменту першого допиту підозрюваного досудове розслідування не було закінчено, підозрюваний, його представник або захисник можуть подати скаргу судді досудового розслідування [16]. Таким чином, дотримання прав підозрюваної особи стоять на найвищому рівні, у зв'язку з чим строки досудового розслідування у цій країні обчислюються саме з моменту обмеження прав такої особи.

З цього приводу слушно висловився російський вчений І.В. Маслов, який вважає, що обчислення строків досудового розслідування з моменту появи фігури підозрюваного, обвинуваченого, тобто особи, чії конституційні і інші надані законом права, як правило, обмежуються під час розслідування, є процесуальною гарантією того, що обмеження цих прав не триватиме невиправдано довго [17].

Тим більше Європейський суд із прав людини під час вирішення справ, пов'язаних зі строками розслідування,

справедливо вказує, що відлік перебігу строку кримінального провадження починається з моменту пред'явлення особі обвинувачення в автономному та фактичному значенні цього терміна. Цей період закінчується днем встановлення обґрунтованого обвинувачення або припинення провадження (справа «Федько проти України») [18, с. 576].

Таким чином, міжнародно-правова регламентація строків досудового розслідування виокремлює 3 форми:

1) визначені строки досудового розслідування (із вказівкою на початок та закінчення їх перебігу);

2) невизначені строки досудового розслідування (відсутні часові обмеження, строки досудового розслідування, провадження залежить лише від комплексу проведених слідчих дій та від самого процесу розслідування);

3) визначені «за умови» (залежать від набуття конкретною особою статусу підозрюваного, допиту такої особи, затримання, тощо).

Закріплення тієї чи іншої форми регламентації строків досудового розслідування суттєво залежить від правової системи країни, національного законодавства, історичного минулого. При цьому варто зауважити, що ефективність тієї чи іншої моделі закріплення строків розслідування залежить лише від внутрішнього законодавства країни, вміння правоохоронних органів застосовувати на практиці закони та пріоритет прав всіх учасників провадження.

Висновки. Під час розгляду кримінального процесуального законодавства зарубіжних країн виявлено закономірність надмірного навантаження норм КПК України нормами, які стосуються порядку обчислення строків досудового розслідування у кримінальних провадженнях. Європейські ж країни, як правило, не обмежують строки розслідування, закріплюючи їх конкретними нормами. Дотримання строків розслідування, що, як правило, виходять із розумності строків, наче догма, яка і так сама по собі зрозуміла, через це з їх дотриманням не виникає непорозумінь. Разом із тим у країнах пострадянського простору строки досудового розслідування чітко закріплені у відповідних нормах національного законодавства, при цьому з їх дотриманням пов'язана найбільша кількість нарікань та порушень прав і законних інтересів учасників кримінальних проваджень.

На нашу думку, найбільш правильним є дійсно закріплення строків досудового розслідування, які обчислюватимуться з моменту набуття особою процесуального статусу підозрюваного, що вплине на дотримання прав і законних інтересів такої особи, усунення надмірного навантаження на органи розслідування та досягнення завдань кримінального судочинства, у зв'язку з чим необхідно внести відповідні зміни до ст. 219 КПК України.

Список використаної літератури:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доп. на 16.03.2018 р.: Офіц. текст. К. Альтера, 2018. 320 с.
2. Уголовный процесс в европейских социалистических государствах. под ред. В.П. Божьева. М., Юрид. лит., 1978. 360 с.
3. Основи кримінального процесу Федеративної республіки Німеччина: навч. посіб. / В.А. Савченко, Я.І. Соловій, В.І. Фелик, В.Д. Юрчишин. Харків.: Право, 2017. 372 с.
4. Сучасний кримінальний процес країн Європи: монографія В.В. Луцик, В.А. Савченко, В.І. Самарін та ін.; за ред. В.В. Луцика та В.І. Самаріна. Харків: Право, 2018. 792 с.

5. Стойко Н.Г. Уголовный процесс западных государств и России: сравнительное теоретико-правовое исследование англо-американской и романо-германской правовых систем. Монография. СПб: Издательский дом С.- Петерб. гос. ун-та, Издательство юридического факультета СПбГУ, 2006. 264 с.

6. Головкин Л.В. Дознание и предварительное следствие в уголовном процессе Франции. М.: СПАРК, 1995. 130 с.

7. Молдован А.В. Кримінальний процес : України, ФРН, Франція, Англія, США. Навч. посіб. 2-ге вид. К.: Центр учебнової літератури, 2010. 352 с.

8. Михайленко О.Р., Бояров В.І. Правове регулювання злочинів за чинним Кримінально-процесуальним кодексом Республіки Молдова (загальні положення і досудове розслідування). Законодавство України. Науково-практичні коментарі. 2005. № 2. С. 53–80.

9. Уголовно-процесуальный кодекс Республики Молдова: от 14.03.2004 г. № 122-XV. URL: <http://legislationline.org/ru/documents/action/popup/id14512/preview> (дата звернення: 11.11.2018).

10. Дудоров Т.Д. Сравнительно-правовой анализ досудебного производства по уголовным делам в странах Европы. URL: <http://cscb.su/n/0115s01.pdf#page=20> (дата звернення: 15.11.2018).

11. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Польща: від 06.06.1997 р. URL: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes> (дата звернення: 09.11.2018).

12. Уголовно-процесуальный кодекс Российской Федерации: от 18.12.2001 г. № 174-ФЗ. URL: http://www.consultant.ru/popular/ukrf/11_12html#p1336 (дата звернення: 11.11.2018).

13. Гаврилов Б.Я. Досудебное производство по УПК РФ: концепция совершенствования» Труды Академии управления МВД России. 2016. № 1(37). С. 18–25.

14. Уголовно-процесуальный кодекс Республики Беларусь: от 16.07.199 г. № 297-3. URL: <http://www.pravo.by/main.aspx?guid=3871&p0=hk9900295> (дата звернення: 11.11.2018).

15. Семеняко А. Что нового в законодательстве. URL: <http://www.mvd.gov.by/main.aspx?guid=65403> (дата звернення: 11.11.2018).

16. Уголовно-процесуальный кодекс Литовской Республики: Закон Литовской Республики от 14.03.2002 г. URL: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/docpaieska.snowdoc_1?p_id=319053 (дата звернення: 14.11.2018).

17. Алексеев И.М. К вопросу о сроках предварительного следствия URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/k-voprosu-osroka-predvaritelnogo-sledstviya> (дата звернення: 14.11.2018).

18. Кримінальний процесуальний кодекс України з постановними матеріалами практики Європейського союзу з прав людини: довідкове видання / уклад.: Севрук Ю.Г., Столітній А.В., Сапін О.В., Мала О.Р., Снігар М.І. та інші; за ред. Ю.Г. Севрука, А.В., Столітнього. Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. 924 с.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Говорун Євгенія Олексіївна – аспірант кафедри кримінально-правових дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Hovorun Yevgeniya Oleksiivna – Postgraduate Student at the Department of Criminal-Legal Disciplines of Kharkiv National University of Internal Affairs

ivga-1989@ukr.net